

Polish translated by:

**Barbara Jozefik, M.D.,**

Assistant Professor, Department of Child and Adolescent Psychiatry,  
Family Therapy Unit, Jagiellonian University, Krakow, Poland

## **Nowe Trendy W Małżeństwie: Małżeństwo Współczesne**

**Anna Varga**

Psychoterapeutka

Dyrektor Wydziału Systemowej Terapii Rodzin  
(Instytut Psychoanalizy i Praktycznej Psychologii)

Założycielka i Członkini Rady Stowarzyszenia Doradców i Psychoterapeutów

**Grazhina Budinayte**

Psychoterapeutka

Docent Wydziału Systemowej Terapii Rodzin  
(Instytut Psychoanalizy i Praktycznej Psychologii)

Wykładowca na wydziale psychologii

National Research University High School of Economics

Przewodnicząca Rady Stowarzyszenia Doradców i Psychoterapeutów

Artykuł śledzi rozwój współczesnego małżeństwa jako konstrukcji społecznej. Poczynając od cech tradycyjnego małżeństwa, poprzez małżeństwo New Age, autorki opisują osobliwości i charakterystykę małżeństwa w czasach postmodernizmu. Artykuł zwraca uwagę na główne wydarzenia i zjawiska, które odegrały znaczącą rolę w tym rozwoju: emancypację kobiet, pojawienie się środków antykoncepcyjnych, legitymizację rozwodów, urbanizację, rozwój medycyny oraz wiele innych. Artykuł pokazuje, że nowoczesne małżeństwo jest związkiem bez wyraźnego podziału ról, często z małymi dziećmi dorosłych współmałżonków, z przekazaniem części tradycyjnych obowiązków osobom spoza kręgu rodziny zatrudnionym do pomocy, z niesamowicie ważną, a jednocześnie 'figlarną' rolą relacji seksualnych, bez wyraźnych granic rodzinnych. Artykuł opisuje również nowe formy małżeństwa - rodziny patchworkowe, rodziny z dwojgiem pracujących i odnoszących sukcesy rodziców, małżeństwa partnerów tej samej płci, małżeństwa, w których zwierzęta domowe odgrywają rolę członków rodziny. Autorki zakładają, że liczba osób

niezainteresowanych małżeństwem i założeniem rodziny, jak również liczba osób, które jedynie 'odwiedzają' instytucję małżeństwa oraz inne dostępne formy relacji ludzkich będzie się zwiększać. Z tego też powodu, według autorek, terapeuci rodzinni muszą porzucić sztywne definicje dotyczące rodzin 'funkcyjnych' i 'dysfunkcyjnych' i w swojej pracy i metodach kierować się bardziej ku tolerancji, mniej lub nawet w ogóle nieeksperyckiemu podejściu i większej elastyczności.

**Słowa kluczowe:** tradycyjne małżeństwo, małżeństwo współczesne, postmodernizm, charakterystyka postmodernistycznej rodziny, nowe formy małżeństwa, nowe formy rodziny

## Dominujący Dyskurs Dotyczący Zmiany I Wpływu Restrukturyzacji Na Układ Sił W Sektorze Usług Publicznych W Wielkiej Brytanii

**Chiara Santin**

Systemowy Terapeuta Rodzinny

Superwizor i Szkoleniowiec

Dyrektor Rainbow Family Therapy Services Ltd - UK

Żyjemy w ciągle zmieniającym się kontekście społeczno-politycznym i czasach kryzysu finansowego, który wpływa na sektor usług publicznych zarówno w Wielkiej Brytanii, co pokaże niniejszy artykuł, jak i w całej Europie. W obecnej sytuacji rynek usług publicznych musi zmierzyć się ze znacznymi zmianami strukturalnymi w odpowiedzi na zmniejszające się zasoby. Niniejszy artykuł skupia się na sposobach wprowadzania zmian przy użyciu struktury systemowej do analizy procesów relacyjnych z perspektywy władzy. Domyślnie oraz faktycznie dominujące dyskursy leżące u podstaw zmiany są osadzone w relacjach z usługobiorcami, personelem oraz dostawcami usług. Dyskurs hierarchii ilustruje jak można użyć władzy przy wprowadzaniu zmian, np. poprzez dominację i "władzę do kontrolowania" przeciwstawione wspólnej odpowiedzialności, współdziałaniu oraz "władzy do wpływania" (Guilfoyle, 2003). Wybrana metoda wprowadzania zmian determinuje typowe wzorce reakcji na taką zmianę, np. symetryczne lub uzupełniające (Bateson, 1972), które mogą być spolaryzowane lub monologiczne. Ucząc się sztuki elastycznego pozycjonowania (Harre i van Langenhove, 1991, 1999) pracownicy mogą zachować

poczucie sprawczości i zaangażowania wobec podstawowych zasad promowanych przez ich pracodawcę oraz wspierać menadżerów we wprowadzaniu koniecznych zmian zamiast stawiać im opór. Dlatego też, uwaga skupiona na procesie zmiany i układzie sił w organizacjach publicznych jak i prywatnych, gdzie mogą zachodzić podobne procesy relacyjne, może stanowić przeciwwagę dla ewentualnego wstrzymania świadczenia usług oraz poczucia bezsilności pracowników, jak i usługobiorców w czasach ciężkich finansowych doświadczeń w całej Europie i na świecie.

**Słowa kluczowe:** organizacje, restrukturyzacja, procesy relacyjne, dominujące dyskursy, układ sił

## Konieczność Podjęcia Wspólnych Działań Przez System Opieki Społecznej, Pomocy Terapeutycznej Oraz System Prawny Przy Tworzeniu Systemu Resilince Czynniki Resilince U Nastoletniej Dziewczyny Stającej Twarzą W Twarz Ze Swoim Seksualnym Napastnikiem We Francuskim Sądzie W Assize<sup>1</sup>

Michel Wawrzyniak, Samuel Rassinon

Grupa Ćwiczeniowa Terapii Rodzin z Amiens (Francja) zainteresowała się badaniami nad szkodliwymi systemami rodzinnymi. Dzięki przypadkowi oraz szczęściu mieliśmy możliwość uczestniczenia w procesie w sądzie w Assize, gdzie sądzono przestępcę seksualnego, którego ofiarą była nastolatka. Nastoletnia ofiara była dobrze znana psychiatrom z naszej grupy i była pacjentką, w której sytuacji klinicznej byliśmy dobrze zorientowani.

Ta wstępna konfiguracja pozwala nam teraz zbadać związek między elementami klinicznymi dramatycznej sytuacji tej młodej dziewczyny, która została przyjęta na oddział psychiatrii dziecięcej a faktycznymi elementami, które zostały następnie zaobserwowane podczas procesu osoby, która ją napastowała, jej ojca. Dalej, zwrócimy uwagę na czynniki, które przyczyniły się do wykrycia prawdy, czyli do przyznania się do winy przez oskarżonego, jako czynniki resilince pozwalające ofierze pogodzić się z tym, co zaszło i stawić czoła swojemu oprawcy w sądzie, a dodatkowo postawić pierwsze kroki na drodze do (re)

<sup>1</sup> Niniejszy artykuł jest rozwinięciem pracy przedstawionej na 7. Spotkaniu Trenerów EFTA-TIC: Trening i badania: rozwój systemów odporności, Ochryda, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, 21-23 wrzesień 2012.

konstrukcji swojej tożsamości.

Zakończymy rozważaniami na temat tego, jak konieczność podjęcia wspólnych działań na polu opieki społecznej, opieki psychoterapeutycznej, oraz systemu prawnego można uznać za system resilince umacniający odporność ofiary wobec wykluczającego i szkodliwego systemu.

**Słowa kluczowe:** koncepcja resilince, kazirodztwo, sprawiedliwość

## **Syndrom Chronicznego Zmęczenia Jak Rodziny Rozmawiają O Zjawiskach Psychologicznych - 'Delikatny' I 'Strzeżony' Temat**

**Katie Stuart, Cordet Smart, Rudi Dallos & Fin Williams**

Syndrom chronicznego zmęczenia (Chronic Fatigue Syndrome - CFS) jest chorobą, która wywołuje wiele sporów dotyczących jej etiologii a fachowa literatura sugeruje, że dorośli na nią cierpiący skłaniają się raczej ku wyjaśnieniom niezwiązanym z psychologią. Doświadczenia młodzieży związane z tych schorzeniem są zdecydowanie mniej udokumentowane i chociaż rodzina odgrywa dużą rolę w życiu nastolatków, niewiele projektów włączało członków rodziny w swoje badania. Nasz jakościowy projekt badawczy oparty na wywiadzie rodzinnym miał na celu poznanie interakcji trzech rodzin z nastolatkami cierpiącymi na CFS. Aby sprawdzić jak rodziny przeprowadzają psychologiczne rozmowy w badaniu oparliśmy się na Psychologii Dyskursywnej oraz narzędziach z Analizy Konwersacyjnej. Analiza pokazała, że rodziny z trudem przyjmowały wiadomość o psychologicznych zjawiskach a członkowie rodzin używali całego wachlarza strategii, aby przekazać psychologiczne wiadomości. Najczęściej stosowane strategie to przekazywanie wiadomości poprzez "deorientację: niepewność lub brak zrozumienia", "uwikłanie w rozmowę: wspólne dyskusje na temat fizycznych i psychologicznych symptomów", jak również "kawa na ławę: odosobniona uwaga". W artykule znajdziemy również rekomendacje dla praktyki klinicznej oraz kolejnych projektów badawczych.

**Słowa kluczowe:** CFS/ME, rodzina, psychologia dyskursywna

## **"Czy Przyjdzie Dzisiaj Na Obiad" - Odwiedziny W Domu Rodzinnym We Współczesnej Psychiatrii Dziecięcej**

**Raymond Traube**

Psychiatra dziecięcy, Neuchâtel, Switzerland

W niniejszej pracy przedstawię ogólne obserwacje dla rodzin oparte o wcześniejszą poczynioną uwagę dotyczącą "trudnych dzieci". W końcu, tym co naprawdę martwi rodziców są problemy wychowawcze ich pociech np. kiedy dzieci odmawiają odrabiania zadań szkolnych. Takie podejście pozwala nam wskazać interakcje, które doprowadzają do konfliktów pomiędzy dzieckiem, rodzeństwem i rodzicami. W przypadku młodszych dzieci, takie napięcia szybko mijają pozostawiając istotne pedagogiczne wskazówki i obserwacje. Psychopedagogiczna literatura odnosi się tutaj do "Super Niani". O dziwo zauważyłem, że akurat to narzędzie jest szeroko akceptowane przez rodziców. Biorąc pod uwagę analizę relacji rodzinnych, która ma miejsce po pierwszej konsultacyjnej wizycie, wydaje się, że stanowi ono idealne uzupełnienie "w normalnych, życiowych sytuacjach" i dlatego też, w mojej opinii zasługuje, aby stać się integralną częścią współczesnych praktyk psychiatrii dziecięcej.

## **Hipnoza I Relaksacja W Systemowym Leczeniu Dzieci**

**Raymond Traube**

Psychoterapeuta, Neuchâtel-Switzerland

W przypadku 20% pacjentów, których leczę w ramach terapii rodzin, czasem proponuję pracę tylko z dzieckiem, które cierpi z powodu słabego snu lub stresu w szkole. Podczas krótkiej sesji, uczę dziecko podstaw techniki relaksacyjnej połączonej ze sterowanym snem na jawie, które dziecko będzie mogło zapamiętać i odtworzyć samemu w nocy we własnym domu. Zdecydowanie rzadziej przeprowadzam drugą sesję hipnozy, która koncentruje się na części, która blokuje dziecko. Szczegółowa ilustracja incydentu, który trwał prawie dziesięć sesji, pozwoli na lepsze zrozumienie tej metody. Prowadzona równolegle terapia rodzinna nie jest przedmiotem niniejszej prezentacji.